VASILE LUCĂCEL

(1926—1983)

S-a stins din viață Vasile Lucăcel, directorul Muzeului de istorie și artă din Zalău. Om de o aleasă și nobilă generozitate, Vasile Lucăcel s-a identificat însuși cu o mare instituție de știință și cultură, care azi poartă în sine și cu sine o misiune de înaltă factură umană, pentru părțile sălăjene, cît și pentru întreaga Românie: *muzeul din Zalău.* Acum mai bine de un sfert de secol, acest muzeu nu a existat sau mai bine zis nu a existat ca instituție de sine stătătoare, cu *patrimoniu* distinct și bogat, cu un *personal științific* cu pregătire adecvată. Un sfert de secol a muncit, cu optimism și devoțiune, pentru acest muzeu — Vasile Lucăcel. Se știe mai puțin că Vasile Lucăcel a făcut studii de arte plastice la București, după care s-a reîntors la Jibou, de unde a venit apoi la Zalău, dedicîndu-se în întregime muzeului sălăjan. Se știe și mai puțin cu cîtă dăruire a colindat Vasile Lucăcel satele Sălajului pentru a aduna, pentru a îmbogăți patrimoniul muzeului cu piese arheologice, istorice, etnografice. Cu aceeași stăruință s-a aplecat asupra modernizării clădirii muzeului, organizării depozitului muzeului și a realizării *expoziției sale de bază,* cu trei sectoare bine conturate: *arheologie, etnografie, artă.* Și azi specialistul, cărturarul, omul călător prin părțile sălăjene și desigur *publicul larg* pot vizita la Zalău una din cele mai discrete și luminoase expoziții de arheologie din România, expoziție de bază ce prezintă pentru întîia oară în istoria culturii acestor locuri civilizația dacică din zonele Șimleului și Zalăului și civilizația și cultura romană de pe marele arc al Daciei de nord-vest, de pe culmea Munților Meseș, dintre Crișul Repede la sud și Someș la nord, cu cele patru castre romane: *Buciumi, Românaș, Romita, Tihău,* avînd înaintat spre vest centrul urbanistic, comercial și militar de la *Porolissum. Porolissum* — cheia de boltă a apărării spre nord-vest a Daciei romane, dar și centru productiv (cu ateliere diverse!), comercial (cu reverberații adînci în legăturile cu dacii din Crișana și Maramureș) și cultural. Expoziția reali-

https://biblioteca-digitala.ro

zată constituie o veritabilă mîndrie a Zalăului și implicit o realizare a muzeografiei românești.

Vasile Lucăcel, deși artist plastic ca formație, și-a descoperit de tînăr o vocație nouă — cea de arheolog. Fără ostentație, avînd cultul colaborării și al prieteniei, a gîndit și realizat, alături de colectivul condus inițial de Prof. M. Macrea, apoi de Prof. E. Chirilă două victorii însemnate: cercetarea castrului de la *Buciumi* și apoi începerea săpăturilor și a lucrărilor de conservare de la *Porolissum*. N-a lăsat neatenției nici vestul Sălajului, dacii din părțile Șimleului, de pe valea Crasnei și Barcău, unde a fost cercetată cetatea dacică de la Marca. Rezultatele obținute au fost publicate de Muzeul din Zalău în două monografii:

1. E. Chirilă, N. Gudea, V. Lucăcel, C. Pop, *Castrul roman de la Buciumi. Contribuții la cercetarea limesului Daciei Porolissensis*, Cluj, 1972, monografie dedicată Prof. M. Macrea și apărută și într-o versiune în limba germană;

2. S. Dumitrașcu, V. Lucăcel, *Cetatea dacică de la Marca*, Cluj, 1974.

În anul 1977, Muzeul din Zalău editează primul volum al publicației sale *Acta Musei Porolissensis* (II, 1978, III, 1979, IV, 1980, V, 1981, VI, 1982), prima și cea mai importantă publicație periodică a Sălajului, ce ilustra efortul creator făcut de intelectualii sălăjeni, de colaboratorii externi, în cercetarea istoriei (veche, medie, modernă, contemporană) și etnografiei Sălajului. Sub conducerea lui Vasile Lucăcel, Muzeul din Zalău a organizat, tot pentru strîngerea tuturor condeielor în slujba cercetării istoriei Sălajului, *anual sesiuni științifice*, devenite cunoscute și tradiționale în peisajul științific și cultural din părțile de nord-vest ale României.

Credem însă că una din cele mai notabile înfăptuiri din istoria contemporană, socialistă, a părților sălăjene, la care Vasile Lucăcel a *pus umărul*, este realizarea unui colectiv de cercetători ai muzeului din Zalău, în domeniul *arheologiei, istoriei, etnografiei, artei, științelor naturii, patrimoniului cultural național* (Oficiul județean Sălaj al P.C.N.). Tineri înzestrați și harnici, care constituie și vor constitui garanția îmbogățirii zestrei culturale ce o deține și pe care vor trebui să o îmbogățească și întărească: patrimoniul muzeului, expozițiile sale de bază, depozitele sale, publicația periodică *(Acta MP)*, cercetările în toate domeniile muzeografiei socialiste sălăjene. Aceasta *și* în cinstirea memoriei celui care le-a fost înaintaș, le-a fost *baci*, lăsîndu-le o pildă de urmat și de întrecut.

Nouă Vasile Lucăcel ne-a fost prieten, coleg, colaborator, de a cărui distinsă omenie și distinsă prețuire ne-am bucurat și căruia îi vom purta o neștearsă amintire. Ținem să consemnăm, în modestele noastre rînduri — pentru a nu se pierde —, amintirea unei lungi, anevoioase excursii științifice pe care a condus-o pe Valea Agrijului, la castrele de la Buciumi, Romănaș, Romita, Porolissum și la care am avut privilegiul de a participa într-o toamnă de aur și pe care Vasile Lucăcel — cu înamo-

https://biblioteca-digitala.ro

rarea sa de pămîntul, oamenii și istoria Sălajului a făcut-o de neuitat. Cine credea atunci că vigurosul și dinamicul director al Muzeului din Zalău ne va părăsi atît de grabnic?

Lucrarea sa, opera sa — Muzeul din Zalău — îi va purta peste ani și decenii, cît va exista, numele și memoria. I-a fost ctitor și întîiul devotat slujitor. Muzeografia românească îi va cinsti întotdeauna numele, căci faptele sale, judecate atent și înțelept, îi dau dreptul la un loc de cinste în istoria culturii Zalăului, a plaiurilor sălăjene.

Ne luăm rămas bun de la un mare coleg și prieten — Vasile Lucăcel.

Sit tibi terra levis.

S. DUMITRAȘCU

https://biblioteca-digitala.ro